

Remissvar

Jernkontorets diariernr: 14/20

Stockholm 2020-05-25

Miljödepartementet

m.remissvar@regeringskansliet.se
emi.hijino@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2020:4 Vägen till en klimatpositiv framtid, M2020/00166/KI

Sammanfattning

Jernkontoret välkomnar att regeringen har låtit en utredning ta fram ett underlag för politiska beslut som möjliggör fullskaliga satsningar på infångning och lagring av koldioxid. Det är positivt att frågan om avskiljning, transport och lagring av koldioxid nu utvecklas och diskuteras. Om initiativ kring CCS ska komma igång måste regelverk och infrastruktur för att ta hand om infångad CO₂ vara på plats. Dessutom behöver förutsättningarna för hur kostnadseffektiva och varaktiga minskningar av koldioxid ska komma till stånd vara klara.

Bakgrund

Utredningen hade i uppdrag att ta fram en strategi för hur Sverige ska nå negativa utsläpp av växthusgaser efter 2045. Det innebär att man har tittat närmare på främst kolsänkor, CCS/bio-CCS, samt investeringar i andra länder. Målet har varit att skapa incitament och undanröja hinder.

I författningsförslagen märks särskilt möjligheterna att exportera avskild koldioxid samt bildandet av ett nationellt centrum för CCS vid energimyndigheten med ansvar för samordning och rätt att dela ut stöd för projekt.

En välkommen fokusering på att skapa möjligheter för satsningar på CCS

Jernkontoret välkomnar i första hand att frågan om avskiljning, transport och lagring av koldioxid nu utvecklas och diskuteras. Om initiativ kring både CCS och bio-CCS ska komma igång måste regelverk och infrastruktur för att ta hand om infångad CO₂ vara på plats. I dagsläget är osäkerheten alltför stor.

Det är därför välkommet att export av infångad koldioxid nu möjliggörs, och att Energimyndigheten tilldelas ett övergripande ansvar för frågan samt för samordning med övriga myndigheter.

Besöksadress
Kungsträdgårdsgatan 10

Telefon
08 679 17 00

E-post
office@jernkontoret.se

Organisationsnr
802001-6237

Postadress
Box 1721, 111 87 Stockholm

Webbplats
www.jernkontoret.se

Utredningen utgår i sina resonemang i hög grad från frågorna om kostnadseffektivitet och teknikneutralitet. Det är viktiga utgångspunkter som Jernkontoret stöttar. Det är viktigt att allmänna medel används där de gör störst nytta, och möjliga incitament för bio-CCS bör därför utredas vidare för att säkerställa effektiviteten i dessa. Eventuella kostnader för att stimulera negativa utsläpp bör inte belasta de aktörer som arbetar för att minska sina egna fossila utsläpp, och det är viktigt att de offentliga medel som används nyttjas effektivt och garanterar en hög varaktighet i faktiska utsläppsminskningar.

Ett EU-gemensamt styrmedel är eftersträvansvärt, och Jernkontoret gör som utredningen bedömningen att ett separat styrmedel för detta är att föredra. Möjligheten att koppla det till utsläppshandelssystemet, vilket nämns i utredningen, vore en komplicerad och sannolikt mycket långdragen väg att gå eftersom det skulle kräva omförhandling av utsläppshandelssystemet. Det skulle dessutom sannolikt öka kostnaderna för befintliga deltagare i utsläppshandeln.

Samtidigt är utmaningarna för att minska de fossila utsläppen av koldioxid fortfarande stora, och det är avgörande att satsningarna på det området kan fortskrida för att nå i mål. Nyttor och erfarenheter av utveckling och olika satsningar på infångning, transport och lagring av koldioxid, bör därför utnyttjas så att de kommer all CCS till del. Särskilt där det finns skalfördelar att räkna hem.

Växthusgasutsläpp ska inte regleras i miljöbalksprövningen

Utredningen gör en bedömning att det brister i samordningen mellan olika tillståndsprövningar gällande CCS/bio-CCS, vilket kan utgöra ett hinder för att avskiljning, transport och lagring av koldioxid ska kunna tillämpas på svenska utsläppskällor. Det är sannolikt en riktig bedömning, och därför bra att problemet lyfts i utredningen. Tillståndsprövning måste vara effektiv för alla verksamheter, inte bara CCS, och det finns ett behov av att se över vilka åtgärder som kan göras för att effektivisera processen inklusive samordning mellan regelverk och myndigheter. Vi ser inte att det är rimligt med speciallösningar för viss typ av verksamhet.

Dock anser Jernkontoret att det vore felaktigt att inkludera växthusgasutsläpp i miljöbalksprövningen, det skulle innebära en dubbelstyrning som inte är acceptabel. Dessa anläggningar omfattas av EU-ETS, och den grundläggande logiken i Miljöbalken och EU-ETS skiljer sig åt och gör att utsläppshandeln ska regleras i separat lagstiftning. Den senare frågan är för närvarande remitterad i ett annat ärende (M2020/00083/R) vilket Jernkontoret också kommer att besvara.

Viktiga aspekter för framtiden

För den fortsatta utvecklingen av kompletterande åtgärder kommer tillståndsfrågor kring avskiljning, transport och lagring som redan har påpekats att bli avgörande. Lagstiftning och myndigheternas agerande måste utformas så att det stöttar de initiativ som tas och de investeringar som blir nödvändiga. Sannolikt kommer tidsaspekten i det hänseendet att bli lika avgörande här som i många andra områden där inte minst industrin nu vill gå snabbt fram för att minska sina utsläpp av koldioxid. För detta krävs också ett fortsatt och utökat internationellt samarbete avseende transport och lagring.

När det kommer till möjligheter att realisera den fulla potentialen för infångning av koldioxid finns ett fortsatt behov av forskning för infångning av mer diffusa och mindre utsläpp av koldioxid. Därför är det viktigt att forskning för teknikutveckling och demonstration inom bio-CCS även kommer de aktörer till del som vill satsa på CCS och där man har samma

Jernkontoret

utmaning. Ytterligare åtgärder för minskade utsläpp kan också behövas för att i högre utsträckning kunna utnyttja CCU, något som utredningen inte har tittat närmare på.

Jernkontoret

Bo-Erik Pers
Verkställande direktör

Pär Hermerén
Handläggare